

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 27. november 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Terese Trangbæk Dø-
sing
Sagsnr.: 2019-731-0062
Dok.: 1707661

SUPPLERENDE KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af straffeloven (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse)

I. Høringen

Et udkast til forslag til lov om ændring af lov om straffeloven (Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse) har i perioden fra den 29. september 2020 til den 27. oktober 2020 været sendt i høring hos de myndigheder og organisationer, der fremgår pkt. 10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet har efter høringsfristens udløb modtaget høringssvar fra Østre Landsret, Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening og Red Barnet.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført i *kursiv*.

II. Høringssvarene

Østre Landsret og **Vestre Landsret** har anført, at udkastet ikke giver anledning til bemærkninger af lovteknisk karakter.

Domstolsstyrelsen bemærker, at Domstolsstyrelsen ikke har bemærkninger til økonomien i lovforslaget. Domstolsstyrelsen bemærker endvidere, at

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriets vurdering af antallet af ekstra sager er lavere end det, der blev anslået i Domstolsstyrelsens høringssvar af 19. februar 2020 vedrørende Straffelovrådets betænkning nr. 1574 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse. Domstolsstyrelsen vurderer dog, at et mere præcist skøn vil være behæftet med væsentlige usikkerheder og vil derfor følge sagsudviklingen nøje, så der på et senere tidspunkt kan rejses en bevillingssag, hvis det skulle være nødvendigt.

Den Danske Dommerforening henviser til sit høringssvar af 17. marts 2020 vedrørende Straffelovrådets betænkning nr. 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse, hvoraf det bl.a. fremgår, at dommerforeningen kan tiltræde Straffelovrådets begrundelse for at ændre straffelovens § 216. Dommerforeningen tilkendegav samtidig, at det i sidste instans er et politisk valg, om en ny voldtægtsbestemmelse skal baseres på frivillighed eller på samtykke. Dommerforeningen anførte dog, at foreningen tiltræder Straffelovrådets flertals bemærkninger om valget af et frivillighedskriterium, idet det bl.a. er foreningens opfattelse, at begrebet frivillighed bedre imødekommer intentionen bag en ny voldtægtsbestemmelse, som er at understrege, at ethvert individ har ret til seksuel selvbestemmelse, og at enhver seksuel handling skal basere sig på gensidig frivillighed, og at dette er et kriterium, der anvendes i hovedparten af de lande, herunder Sverige, som vi sammenligner os med. Dommerforeningen har supplerende oplyst, at lovudkastet ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Justitsministeriet har noteret sig de anførte synspunkter. Som det fremgår af pkt. 2.1.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, finder Justitsministeriet, at en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse er bedre egnet til at sikre den seksuelle selvbestemmelsesret end en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse, idet der bl.a. henvises til, at der med en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i passivitetssituationer vil kunne påhvile den initiativtagende part en videre forpligtelse til at sikre, at den anden part samtykker, hvis vedkommende forholder sig passiv, end ved en frivillighedsbaseret bestemmelse.

Red Barnet anfører, at det er afgørende for beskyttelsen af børns ret til at bestemme over deres egen krop og seksualitet, at det fremgår eksplicit af lovens forarbejder og af vejledende materiale, at unge i alderen 15-17 år er særligt sårbare i forhold til seksuel udnyttelse og pres, særligt når der er stor indbyrdes forskel i alder mellem parterne. Det er Red Barnets opfattelse, at der er en hårfin grænse mellem på den ene side tilfælde omfattet af straffelovens § 223, stk. 2, om forførelse af en person under 18 år til samleje ved

groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed, og på den anden side tilfælde som omfattes af den nyaffattede § 216, stk. 1, fordi den mindreåriges samtykke ikke kan betragtes som frivilligt afgivet, fordi han eller hun er gerningsmanden underlegen i alder, erfaring og/eller magtposition og har været udsat for manipulation. På den baggrund er det Red Barnet indstilling, at der i lovforarbejderne tages højde for rækkevidden af børn og unges samtykke.

Red Barnet anfører herudover, at strafferammerne i straffelovens §§ 220 om samleje med en person under 18 år, som er opnået ved groft misbrug af den pågældendes arbejdsmæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed, og 223, stk. 2, om forførelse af en person under 18 år til samleje ved groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed, bør hæves fra 4 år til 8 år, så de modsvarer strafferammen i § 216, stk. 1. Det er således Red Barnets opfattelse, at der ikke er sagligt belæg for at have så stor en forskel på strafferammerne, idet samleje ved groft misbrug af overlegenhed i alder og erfaring i høj grad må sidestilles med samleje uden samtykke.

Som det fremgår af pkt. 2.1.2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger er Straffelovrådet af den opfattelse, at kriminaliseringen i bl.a. straffelovens §§ 220 og 223 bør opretholdes.

Det fremgår af Straffelovrådets betænkning nr. 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse, side 145, at det er Straffelovrådets opfattelse, at overtrædelserne i bl.a. straffelovens §§ 220 og 223 ikke i sig selv kan anses som udtryk for, at der foreligger ufrivillighed, eller at samlejet er gennemført uden samtykke, og at bestemmelserne desuden har beskyttelseshensyn, der adskiller sig fra de foreslåede nyaffattelser af straffelovens § 216, stk. 1.

Det fremgår endvidere, at det er Straffelovrådets opfattelse, at kriminaliseringen af de forhold, der er omfattet af bl.a. straffelovens §§ 220 og 223, bør opretholdes ved de gældende bestemmelser med deres forskellige strafferammer, således at forholdene ikke integreres i de foreslåede affattelser af § 216, stk. 1, som bør være forbeholdt de særligt grove seksuelle krænkelser, der er karakteriseret ved, at deltagelsen i det seksuelle samkvem ikke er frivillig eller er gennemført uden samtykke.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, samme sted, at der efter omstændighederne vil kunne blive tale om, at der skal straffes i sammenstød

med straffelovens § 216, stk. 1, hvis gerningsindholdet i §§ 220 og 223 er opfyldt.

Som anført i pkt. 2.1.3.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger er Justitsministeriet enig med Straffelovrådet i, at kriminaliseringen i bl.a. straffelovens §§ 220 og 223 bør opretholdes.

Det er desuden Justitsministeriets opfattelse, at der fortsat bør opretholdes en graduering i strafferammerne for overtrædelser af henholdsvis straffelovens § 216, stk. 1, om voldtægt, og seksualforbrydelserne i straffelovens §§ 220 og 223, stk. 2, således at den strengeste strafferamme er forbeholdt sager om voldtægt.

Om der kan straffes for voldtægt efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 216, stk. 1, vil – også for så vidt angår personer på 15-17 år – bero på en konkret vurdering af, om et samtykke er givet frivilligt og er udtryk for den pågældendes frie vilje, bedømt ud fra omstændighederne ved den konkrete situation.

For så vidt angår det anførte om vejledningsmateriale til børn og unge kan Justitsministeriet oplyse, at et ekspertpanel under Justitsministeriet i løbet af 2018 og 2019 har set nærmere på voldtægtsorfres vej gennem retssystemet og forebyggelse af voldtægt. Ekspertpanelet har bl.a. anbefalet, at der igangsættes en oplysningskampagne om sprogbrug, kultur, samtykke og frivillighed, og at det nuværende materiale til seksualundervisning af børn og unge opdateres, således at begreber som ”samtykke” og ”frivillighed” bliver en del af undervisningen. Justitsministeriet har i samarbejde med Ligestillingsafdelingen under Miljø- og Fødevarerministeriet samt Børne- og Undervisningsministeriet vurderet anbefalingerne og forventer på baggrund heraf at iværksætte initiativer på bl.a. undervisningsområdet i forbindelse med den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelses ikrafttræden.